

## ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.  
Fél évre . . . 3 ft.  
Negyed évre 1 ft. 30 kr.

A lap szellemi részét  
illető küldemények a  
szerkesztőnek, anyagiak  
a laptulajdonosnak kül-  
dendők.

# BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

## HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor  
10 kr., többzori hirtér-  
ténél olcsóbb. Nyiltér-  
sora 25 kr. Bélyegdíj min-  
den hirdetésnél 30 kr.  
A hirdetések Bittermann  
Nándor nyomdájában és  
a szerkesztőnél fogad-  
tatnak el.

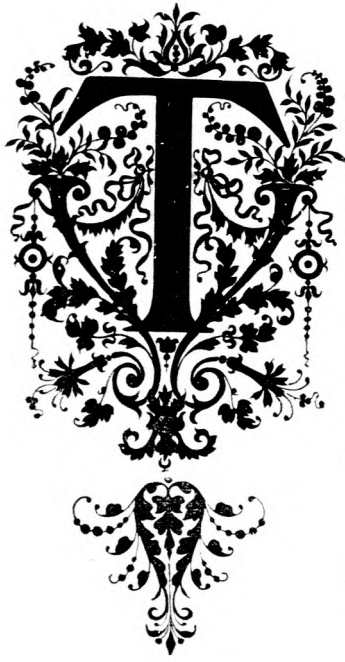
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

## A ZOMBORI állandó színház megnyitására.



T hália, társadalom nemtője s a nemzeti nagyság  
Óre, apostola! légy üdvöz e ritka napon!  
Drága, dicső vendég! Egyetértés záloga! Neked  
Oszatlan kegyelet tára baráti kaput.  
Mert ahol oltárod bűvös lámpája világít:  
Ott virul a haladás, emberiség, jog, erény.  
Ott a közös zászlón egy verseny jelszava dívik:  
„Műveld nyelvedet; áldd és gyarapítsd e hazát.“  
Onnan az ősi bűnök megverve, pirulva enyésznek;  
Ott nem dül többé nemzetiségi viszály.  
Lelj e kies lakban, melyet a testvéri egyesség  
Lelkesedése emelt Neked, örökre tanyát!  
Légy e nemes város békés őrangyala; szentség,  
Akit a polgár — két ajkon ugyan — de imád.

M. J. L.

## ÜNNEPI PROLOG.

Irta: DÖMÖTÖR PÁL.

Szavalta: Dr. Margalits Ede.

Az Istenasszony, örök útra kelve  
Bevándorolja széles e világot,  
S ihletve lelket és szívet tüzelve,  
Gyúlnak, lobognak a szentégi lángok . . .  
Az Istenő, ki úgy áld, úgy szeret  
Minden hazát és minden nemzetet,  
A merre megy, a merre csak halad:  
Előtte fény, nyomán virág fakad . . .

Óh színiköltészet istennője, Múza!  
Varázsszavadra egy világ fölérz!  
Ha az erényt a tövis koszorúzza:  
Babérlevéllel jösz te majd — nevéhez;  
Te adsz örök igazságot neki!  
S a nagy világon ajkad hirdeti:  
Szent eszmeképen hinti el szavad;  
S gazdag, szegény — lesz egyik gazdagabb.

Oh színiköltészet istennője, Múza!  
Mint óvod, inted az emberiséget!  
Ha jó a bűn és az erényt hazudja:  
Leszaggatod te álarcát, letéped!  
S a nagy világnak ajkad hirdeti:  
Ne higgyetek, ne higgyetek neki!  
Mégmérgezi a tiszta lelkeket;  
S palota, gunyhó, — hálát ad neked!

Tanítasz, intesz, minden jóra, szépre.  
Viharhangokban, — s lány szerelmi dalban.  
Honszeretetre, — szerelem üdvére,  
Mely oly fenséges, édes — mondhatatlan!  
Tanítasz mi a hűség, szeretet,  
Mi az igazság, mi a becsület,  
Békés munkára hogy mi nemesít,  
És mi emel — a haza hőseig!

Ki ébresztetted és tartod egyre ébren  
Közszellemét a munkás nemzedéknek,  
S cselekvésében, életörömében  
Írányt jelölsz a gazdagnak szegénynek,  
S ki fájdalomában megvigasztalod  
Egyképen a szegényt és gazdagot,  
Palotát, gunyhót ki egyiké szeret:  
Sehol se gunyhót — palotát neked!

Épüljenek a fényes templomívek,  
Szent csarnokok — vándorló Tháliának!  
S fogadjanak be oh minél több szívet,  
Minél több lelket — az kell a hazának!  
Minél több szív, mely lángolón dobog!  
Minél több lélek, mely nem ingatag!  
Oh csak minél több honfi, tetterős,  
Ki tudjon lenni polgár — s lenni hős!

... Hosszú időn át, sok sok éven által  
Méltó helyen az oltár itt sem égett.  
A Múzsza mégis, ihletett szavával  
Hirdette itt is a nemest, a szepet:  
Papjai mégis áldoztak nekünk,  
Hegeszték annyi, annyi sok sebünk!...  
- Oh jó! légy üdvöz! dicsőség neked!  
Áll már a templom, van méltó helyed!...

Hirdesse majd itt a költői szellem:  
A lélekben mi végtelen világ van!  
Nagyok példája gyútsón és emeljen,  
Nagy eszmékkel a nagy tragoediákban!  
... S elesett hősök, ti félistenek,  
Ébredjétek és újra küzdjétek!  
Dicsóult honleányok szívei,  
Dobbanjatok meg — lelkesíteni!

S hirdesse majd itt a költői szellem:  
Mi fáj a kornak, az embercsaládnak;  
Fenn és alant, ezernyi rétegekben  
Mily szenvedélyek küzdenek, csatáznak?...  
Nép társadalma! mi benned sajog:  
Mutasd, fedezd fel sok ezer bajod!  
A jelent lássuk — sejtjük a jövőt,  
Szeléd nap képét — bús felhők mögött...

S hirdesse majd itt a költői szellem:  
Hogy szép az élet, ez a futó élet?  
Családi körben, pályaküzdelemben,  
Áldozva szívnek — és polgárerénynek;  
Hogy éltünk legszebb álma, szerelem,  
Ne légy tünékeny álom sohasem!  
S csillagfényednél jellem és erény  
Legyen vezérlőnk a lét ösvényén.

Aztán ha csügged, elfárad a lélek,  
Legyen majd itten édes pihenője:  
Üdítse fel enyegző tréfa, ének —  
S világot fénybe, mosolyokba szője.  
Kéblünk magába ne fogadja itt  
A satirok, szirének dalait!  
Hévüljön a szent költészet dalán!  
A mint dalol pacsirta, csalogány...

De Múzsza! tudd meg: e szent helyet itten  
Két társnép lelke alkotja te neked!  
Oh hát éleszd, az idők végeiglen  
Éleszd közöttük — a testvériséget!  
Hogy az a két jobb, mely kezet fogott,  
Mindig megosszon terhet és jogot!  
Hogy az a két erő, mely egybe állt,  
Mindig emelje a közös hazát!

Két nyelv — egy érzés; két nép — de egy szellem  
Zendüljön itt, lángoljon, lelkesítsen!  
Egyetlenegy: a hazaszeretben!  
Mely szebb jövőt alkotni, tette intsen!  
Szokás és élet más és más lehet;  
Sokféle daltól zeng liget, berek...  
Mégis mi zendül mindenik dalon?  
Közös érzés: öröm vagy fájdalom.

... Ragyognak már a fényes templomívek!  
Oltára ég — vándorló Tháliának!  
Palota! gunyhó! küldj minél több szívet  
S fogékony lelket! — az kell a hazának!  
Oh gyujtsa lángra a költészet itt  
A szívek s lelkek szent érzelmeit  
S neveljen sok — minél több honfiút  
Ki a hazáért élni és halni tud!

## Az első szinlap.

Szombaton 1882. évi november 25-én  
a zombori új, állandó színház ünnepélyes

## M E G N Y I T Á S A

Sághy Zsigmond és Dobó Sándor szintársulata által  
a színház teljes kivilágítása mellett.

Első rész:

### Kölcsey „HYMNUS“-a,

énekli a társulat összes személyzete. (Karnagy Révai.)

Második rész:

### „Ünnepi prolog“

a zombori állandó színház megnyitására írta:  
Dömötör Pál, szavalja: dr. Margalits Ede.

Harmadik rész: itt először:

## RANG és MÓD

Szinmű 3 felv. írta: Szigeti József. (Rend. Sághy.)

S z e m é l y e k :

Bannai Gábor — — Berki Ferenc.  
Clarisse, második neje — Sághyné Anna.  
Irma, leánya első nejétől — K. Rónay Karola.

Bannai Gerő — — — Sziklay János.  
Erzsébet, neje — — — Tarján Erzsébet.  
Sándor, fiuk — — — Kemény Simon.  
Auenburg gróf — — — Sághy.  
Eltei Oszkár báró, unokája — — — Kiss Sándor.  
Tauer, ékszerész — — — Szabolcsi Emil.  
Wéber, üzér — — — Ujvárosi Albert.  
Klein, kereskedő — — — Nyiri Lajos.  
Szobaleány — — — Szabolcsiné Róza.  
Inas — — — Palotay Gyula.

**Helyárak:** Proscenium-páholy 4 frt 50 kr.  
többi 3 frt 50 kr. — 1. 2. 3. sor zsölyeszék 1  
frt, 4. 5. 6. sor 80 kr., 7. 8. sor 60 kr., 9. 10.  
sor 50 kr. — Erkelylelés 1 frt. — Erkelyle és  
földszinti állóhely 40 kr. — Karzati ülőhely 30  
kr. — Karzat 20 kr. — Egy szinlap ára a pénz-  
tárnál 5 kr. — Kezdeté pont 7 órakor.

## A szintársulat tagjai.

Nők és szerepkörük:

Sághyné-Kétzeri Anna — hősnő, társalgási.  
Nyilvay Irma — első népszinmű és operette énekesnő.  
Halmay Kornél, — operette-coloratur és népszinmű  
énekesnő.  
Bodor Etel — népszinmű és operette énekesnő, naiv.  
Tarján Erzsébet — hősnő, drámai anya, társalgási.  
Kolozsváryné-Rónay Karola — drámai szende, tár-  
salgási.  
Kelemené Gaal Laura — vigjátéki anya, operette-  
komika.  
Segédszereplők és kar: Radó Anna segédéne-  
kesnő. — Radák Berta segédszende. — Szabolcsiné-  
Dóra Róza. — Temesik Gizella segédanya. — Ujvá-  
rosiné Melanie. — Sziklayné Etel. — Dobóné Mat-  
ild. — Havasiné Terka. — Bányai Paula.

Férfiak és szerepkörük:

Sághi Zsigmond — drámai apa (igazgató, rendező.)  
Dobó Sándor — burleszk és szalonkomikus, operette  
buffo (igazgató)  
Berki Ferenc — hősszerelmes, jellem (rendező.)  
Sziklay János — kedélyes apa, jellem, operette.  
Nyiregyházi Vilmos — operette tenor.  
Kolozsváry József — népszinmű és operette-baryton.  
Havasí Ferenc — operette tenor buffo.  
Kiss Sándor — népszinmű és operette baryton, tár-  
salgási.  
Tisztay Miksa — népszinmű és operette baryton sa-  
longavallér.  
Ujvárosi Albert — burleszk komikus operette.  
Szabolcsi Emil — cselszövő, jellem.  
Krémér Sándor — lyrai szerelmes, társalgási bonvivant.  
Segédszereplők és kar: Kemény Simon segéd-  
szerelmes. — Nyiri Lajos segédapa — Palotay Gyula  
segédkomikus. — Králik Mihály. — Hegedüs István.  
— Hegyessy Gyula. — Fekete Pál.  
Révay Arnold — karnagy.  
Kelemen Jenő — sugó, festő és kaszirozó.

Gyermek-szerepekre:

Sághy Róza. — Sághy Ede. — Nyiregyházi  
Berti. — Nyiregyházi Róza. — Nyiregyházi Náci.  
Österreicher Mór szertárnok és szinplaphordó 2  
segéddel; 10 tagból álló zenekar, egy színházi szolgál.

## Az első előadás.

Szinre került a »Rang és mód«, szinmű 3  
felvonásban. Irta Szigeti József.

A darab meséjét, emlékezet okáért, a kö-  
vetkező kivonatban adjuk:

Bannai Gábor, magas állású miniszteri hi-  
vatalnok, jövedelmén felül költekezik. Emellett  
neje, Clarisse, fenhéjzós, gőgös arisztokrata. Köl-  
tekezéseit, drága lakomáit, mindazzal indokolja  
férje előtt, hogy ez, a nő mostoha lányának,  
Irmának szerencséje, jövője érdekében történik.  
Clarisse nagyzása a bűn, család és sikkasztás  
szégyenletes útjától sem riad vissza és csak  
hogy estélyre való költséghöz jusson, annyira  
sülyed, hogy hozomra ékszer vesz s rögtön  
potom áron tovább adja.

A fényes estélyre meg van téve minden  
előkészület

Ekkor állit be Bannai Gerő, nejestül, fias-  
tul, mint nagybátya, a család látogatására.

A szögietes, de talpig derék falusi kupecé-  
ket a kevely Clarisse hidegen fogadja, sőt elég  
érthetően tudtukra adja, hogy ma a vendégség  
miatt nem fogadhatja őket: jöjjenek holnapután.

A végig sértett rokonok boszúval és meg-  
vetéssel gondolnak a büszke méltóságos atya-  
fiakra. Csak Sándor — a fiuk — nem harag-  
szik, mert a szép méltóságos kisasszony, Irma,  
nagyon bele találta vágni a két mély szemét,  
szívének szerelmes kamrájába.

Az estély lefolyik. Időközben kisül az asz-  
szony turpissága, hogy a kontóra vett ékszer  
potom árát lakmározhatta föl. A baj nem járván  
maga, a különben becsületes méltóságos úr is  
belemarkolt a máséba s a kezelése alá bocsáj-  
tott pénzeiből elikkaszt 8000 forintot.

Híre futván annak, hogy túlköltekezik, le-  
velélig értesíti egy barátja, hogy pénztára ellen-  
rovancsolás van elrendelve.

Az erre beállott családi kétségbeesést fo-  
kozza Bannai Gerő azzal, hogy boszúul ő is fel-  
lép egy 6000 firtos követeléssel.

A család a tönk szélére jut: veszély, szo-  
rongatás mindenfelől; akikben egyedül bizhat-  
nának, azokat maguk ellen zúdították.

Nem marad más hátra, mint önmegalázás  
és bocsánatkérés utján a jogtalanul lenézett ro-  
konokat kiengesztelni s az ő segélyükkel mene-  
külni meg a bajból. Ez sikerül is, de előbb a  
falusiak jó erkölcsi prédikációt tartanak a nagy-  
ralátó fővárosiaknak s őket bűnbeismerésre szo-  
ritják. Végezetül Sándor a szép és gyermetes  
Irmát nőül veszi.

## A színházban — megnyitás előtt.

Napok óta lázas sürgés-forgás uralkodik a  
színház-téren. A kíváncsiak áramló tömege, a  
kimondhatatlan sokféle iparos, kereskedő és nap-  
számos, akiknek ott dolguk van; helyel-közel  
egy-egy türelmetlen műpártoló hölgy: ily válto-  
zatos tarka csoportok hullámanak föl-alá nap-  
estig.

Az épület ajtajában, az előleges nagy ki-  
váncsiságot korlátozandó, két rendőr áll az aj-  
tóban és gondosan megvallat minden — akár-  
milyen prémű — belépőt, hogy: hova fátad, mi  
járatban van?

Magában a színházban valóságos állandó  
macskazene hangzik. Egyik sarokból éles kala-  
pács-ketyegés, a másiktól tompa deszka-robogás,  
a karzatról zizegő fűrészszo hallik. A szinpadon  
egyik forgácsot szed, a másik a csigákkal zaka-  
tol, a harmadik a kortinákat huzigálja. A ko-  
moly festő mindezt föl se veszi, mintha csak  
csendes liget árnyékos erayeje alatt egyedül ül-  
dögélne a nesztelen magányban, föl-föl tekint,  
gondol egyet s azután a kezében levő ösztöke  
forma ecsettel mindjárt megtestesíti, ami lelkében  
megfogamzott. Pepecsel, pepecsel; mártogat:  
egyszer csak kész a kerti lugas, a királyi bitor  
palást, a paszomántos mennyezet.

Az udvaron is serényen folyik a munka.  
Egész lakatos műhely mozog ott egy sutbeli  
gödörben; ütik, verik, kalapálják a világító ké-  
szüléket. — Csak verjétek meg előre, hogy aztán  
jó legyen!

Ej, de szeretnék Sághy meg Dobó lenni,  
ha mindig annyi publikum lenne ebben a »kis«  
színházban, mint amennyi ott péntek este meg-  
fordult.

Világítási próbát tartottak.

Tisztelet, becsület a mestereinek, jól sikerült.

Ad vocem: »kis.«

Kár lesz evvel a jelzővel olyan könnyedén  
vagdalózni!

Egy megyénkbeli nagybirtokos — akinek  
derék működő fiait az Isten sokáig éltesse —  
mikor mondták neki, hogy ő milliomos, mindig  
csak azt felelte:

Aki azt mondja, az bikfic, az sohse látott  
egy rakáson millió forintot; hát hogy tudhatná,  
mennyi az?

En is csak azt mondom a »kis« jelző hány-  
torgatóinak, hogy: nem tudják ők, mennyi hat-  
száz ember... mikor jegyet is kell váltani.

No de ne legyünk pessimisták!

Az igazgatók fogadkoznak, meg is látszik  
rajtuk a jóakarát. Még csak egy kis támasz és  
vezető karó kellene melléjük, mint a folyondár  
mellé a falusi úri házikó kecskeláb oszlopai, és  
küsznának, elindáznának, föl magasra. Szinügyi  
műbizottság jöjj el, jöjj el... s ha eljö-  
vendettél — működjél.

És most következék a szögedi dinom-dá-  
nom-komendó.

— Szivart, pipát le!

— Fogj gyomorba valót!

— Szájhoz!

— Éljen a színházi építő bizottság!

— Éljen!

— Éljen a bizottság két fáradhatlan tagja

Szemző Gyula és Barthal József!

— Éljen!

— Dönts!

— Kurtára fogva szájától le!

— Pihenj!

Pihenjenek babéraikon. Kevés ember az,  
aki maga építhet polgártársai szíve vágyának  
Pantheont, neve hírének mauzoleumot.

A munka dicséri mesterét!

Legyen a pártolás az ő önzetlen, önfelá-  
ldozó munkásságukhoz, a jelen pillanat lelkese-  
déséhez, városunk hazafias műbuzgalmához, min-  
dig arányos!

És most gyereink jegyeket venni, mert kü-  
lönben nem kapunk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.  
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.